СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 186. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 12-го СЕРПНЯ 1948. No. 186. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 12, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

СОВЄТИ ПЛАТИЛИ АМЕРИКАНСЬКИМ КОМУНІСТАМ ЗА ШПИГУНСТВО

Вашингтон, 10 серпня. — Перед палатною комісією неамериканських діянь стверджено, що Совєти платили американським комуністам за шпигунські прислуги. Це стверджено на прикладі панни Елизабет Т. Бентлі, яка колись була посередницею між шпигунськими комуністичними шайками, які оперували в різних федеральних бюрах і між совєтськими урядовцями. Складаючи зізнання, мис Бентлі заявила, що вона дістала $2,000 за свою працю від осібняка, якого вона знала лише як „Ал", а який, як виявилося пізніше, був першим секретарем совєтської амбасади в Вашингтоні. Голова комісії, конгресмен Дж. Парнел Томес, виявив, що ці гроші були даровані панні Бентлі 20-доляровими банкнотами вже тоді, коли вона хотіла покинути свою ролю посередниці. Томес заявив, що нагороджування большевиків за шпигунство совєтськими урядовцями, є потверджене федеральними розвідчиками.

Свідоцтво панни Бентлі було складене після цілоденного переслухання інших свідків, які були обвинувачені нею в зраджуванні урядових тайн, коли вони були федеральними урядовцями. Найзамітнішим свідком був Донкан Лі, колишній майор у Бюрі Стратегічних Прислуг. Він не лише відпекався всякого звязку зі шпигунством, але щей заявив, що твердження панни Бентлі є брехнею. Він зхарактеризував її як невротичну особу, яка послугується фантазією. Другим свідком, який відпекався всього, був Вилйєм Людвик Улман, який під час війни був у службі департаменту стейту і, як твердить панна Бентлі, приносив їй військові тайни. Він помагав фотографувати документи на мікрофілми в домі Натана Ґреґора Сільвермастера, які Бентлі передавала головній комуністичній кватирі.

Совєтський учитель дістав візвання від комісії.

Департамент стейту заявив членові комісії конгресменові Карлові Мудтові, що він має право доручити візвання на свідка пані Оксані Степанівні Косенкіні, яку совєтський консуль Ломакін „вирятував" з рук „білогвардійців" у суботу, одначе ніхто не має права насильно ввійти для цеї цілі до будинку консуляту. З огляду на це комісія залишила намір візвати Косенкіну на свідка.

Зате комісія доручила візвання другому учителеві совєтської школи в Ню Йорку, а це Михайлові Івановичові Самарінові й його жінці Клавдії. Вони були в Ню Йорку, одначе негайно по прийнятті візвання десь щезли. Є переконання, що їм дали охорону агенти тайної поліції. Департамент стейту заявив, що не сповнить бажання совєтської амбасади в справі вишукання місця перебування Самаріна і не видасть його совєтській владі. Департамент стейту твердить, що сотки совєтських громадян хочуть стати громадянами Америки, одначе совєтський уряд не пускає їх до Америки. Самарін мав би свідчити про теперішнє положення в Совєтах і про працю НКВД закордоном Совєтів.

ПРЕЗИДЕНТ ПІДПИСАВ ЗАКОН ПРО РОЗБУДОВУ МЕШКАЛЬНИХ ДОМІВ.

Вашингтон. — Президент Труман підписав закон про побудову домів, який ухвалив конгрес на надзвичайній сесії. Він сказав, що це не той законопроєкт, який він дораджував від себе, одначе тому, що нема іншого, треба використати теперішній. Президент при цій нагоді знову закинув республиканській більшості, що вона не дбає про добро ветеранів та інших громадян, які незвичайно відчувають недостачу мешкань. Найважнішу недостачу нового закону добачує президент у занедбанні ухвалити фонди на вичищення великих міст з перестарілих домів і побудови на їх місце модерних апартаментів.

ПЛЯН ПЕРЕДАЧІ КРАЄВОЇ ГВАРДІЇ ПІД ВИКЛЮЧНУ КОНТРОЛЮ АРМІЇ.

Вашингтон. — Комісія департаменту краєвої оборони, складена з шости осіб, випрацювала плян передачі краєвої гвардії виключно федеральній контролі, замісць втримування дотеперішньої системи стейтової спів-контролі. Комісія каже, що втримування двоїстої контролі, а це стейтової й федеральної, є перестаріле тому, що атомовий вік вимагає інших метод. Секретар оборони Джеймс Форестал признав як доцільне доручення комісії, одначе застерігає, що він не хоче впливати на дальшу долю праці комісії.

ТРУМАН ПОЇДЕ НА ПЕРЕДВИБОРЧУ АГІТАЦІЮ.

Вашингтон. — Президент Труман візьме участь у передвиборчій кампанії особисто й поїде в подорож по краю залізницями, кораблями та літаками, як це виявив предсідник краєвого Демократичного Комітету, сен. МекҐрат. Кампанію мав би почати Труман з Дітройту, де відбудеться перше зібрання в Дні Праці. Точні пляни ще не складені, одначе вони вже на викінченні. Здогадуються, що президент поїде річним кораблем по Мисисипі.

ЗАКИДАЮТЬ ПІДПРИЄМЦЯМ ЗМОВУ ДЛЯ ПІДВИШКИ ЦІНИ МОЛОКА.

Ню Йорк. — Міський слідчий комісар Джан М. Мюртаґ, який переводить досліди над причинами високої ціни молока під теперішню пору, прийшов до висновку, що головні молочні підприємства порозуміваються безупину між собою і так штучно втримують ціну молока в дрібнім продажу. З головних підприємств назвав комісар по імені Шефілда, Бордена й Дейрімен Ліґ-Кооперетів Асошіейшен. Змова виявилася в тому, що згадані молочні підприємства вносили однозвучні оферти на постачання молока до шпиталів та інших установ. Комісар твердить, що ця практика противиться законові проти трестів і тому він обвинуватить підприємства перед судом.

Засади свободи зробили Америку нездобутою, каже Гувер

Вест Бренч, у стейті Айова, 10. серпня. — Герберт Гувер, колишній президент Злучених Держав, прибув до свого рідного містечка з нагоди святкування 74-тої річниці своїх народин і тут перед зібранням з 15,000 людей виголосив промову про велич Америки. Він пригадав часи Декларації Незалежности, коли то в Америці проголошено право свободи, як Богом дане; тоді в Европі повстала філософія Геґеля й Маркса, яка твердила, що право людини походить від держави. Сьогодні Америка є величною й сильною тому, що пішла за філософією, проголошеною в Декларації Незалежности, а Европа попала в розпуку тому, що пішла за сатанічною філософією Маркса.

„Сьогодні слово „Америка" має ширше значення ніж континент, обмежений двома океанами; це є щось більше ніж хвальба військовою силою, воєнною славою або перемогою... Це є навіть щось більше ніж традиція великого походу на Захід з Европи, який став початком здобуття нового континенту. Це є щось більше ніж наша література, наша музика, наша поезія. Інші народи теж мають ті речі. Можливе, що ненарушні підстави Америки не дадуться зясувати інакше, як особистим досвідом кожного з нас" — так загально схарактеризував Гувер ідеали Америки. Опісля говорив про свої переживання від днів молодости. Промову закінчив Гувер передбаченням дальшої величі Америки.

„ГОЛОС АМЕРИКИ" ГОТОВИЙ ДО ПРОПАГАНДИВНОЇ ВІЙНИ.

Ню Йорк. — Радієва програма „Голосу Америки" приноровлена вже до вимог найновішої війни нервів і стане сильною зброєю в руках департаменту стейту, — таке виявив Джордж Ален, асистент секретаря стейту для прилюдних справ. Від тепер головне її вістря буде звернене на поборювання пропаганди, яка йде зпоза Залізної Заслони. Досі Злучені Держави обмежувалися тільки на стверджуванн фактів, занедбуючи давати свій кольор новинкам. Від тепер це буде змінене й Голос Америки буде долітати чимраз голосніше до країн поза Залізною Заслоною. У цій цілі радієві програми Голосу Америки будуть надавані в 22 мовах.

У надаванні Голосу Америки зайшли важливі зміни, а саме в тому, що вона не буде розходитися до всіх країн світу, а буде зосереджена лише на певні землі і буде йти безупину так, щоб кожної хвилини можна було її почути.

НА ВАРШАВСЬКОМУ З'ЇЗДІ МОЛОДІ ВІДКИНУЛИ АМЕРИКАНЦЯ.

Варшава, 11. серпня. — В цьому місті продовжується т. зв. „міжнародна конференція трудящої молоді", в якій беруть участь комсомольці з різних країн. На конференції немає американської делеґації, але там був один американець в приватному характері. Проте, креденційна комісія і того відкинула від участи в нарадах.

ПРОВІРКА ЛЬОЯЛЬНОСТИ СПІВРОБІТНИКА ГЕН. МекАРТУРА.

Такйо, 11. серпня. (АП). — Вчора, на доручення з Вашингтону, припинено у виконуванні його службових функцій шефа відділу цін і розподілу у військовому управлінні ген. МекАртура в Японії, Гаррі Д. Албера з Лос Анджеліс, проти якого ведеться доходження в справі льояльности. Г. Ф. Албер, ветеран військової і урядової служби, заявив, що агенти ФБІ його вже два рази переслухували, але він вірить, що він буде виправданий, бо він ніколи не належав до будьякої „фронтової" організації і завжди був льояльний до своєї країни.

НОВА ВЛАДА УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

(УБІ). В днях 9. і 10. липня в Мюнхені відбулися перевибори академічної влади Українського Вільного Університету. На новий 1948-49 академічний рік ректором вибрано проф. д-ра Ю. Панейка, а проректором проф. д-ра Івана Мірчука. Деканом факультету права і суспільно-економічних наук вибрано проф. Л. Окіншевича, а продеканом проф. Е. Васильова. На факультеті філософії деканом вибрано проф. В. Щербаківського, а продеканом проф. д-ра В. Кубійовича. В склад сенату Українського Вільного Університету увійшли ще два делеґати: проф. д-р М. Стахів від факультету права і проф. П. Ковалів від філософічного факультету. Одночасно вибрано кураторію УВУ під проводом преосв. Івана Бучка, що є теж головою Т-ва Прихильників УВУ. Заступником голови вибрано Олексу Корґуна.

Чеські партизани діють

ОЗБРОЄНА ГРУПА ПОВСТАНЦІВ РЯТУЄ ЧЕСЬКИХ ПАТРІОТІВ.

Франкфурт над Майном, Німеччина, 11. серпня. — Вчора тут повідомлено про втечу з Чехословаччини колишнього її заступника премієра, д-ра Петра Зенкеля. Американські військові власті відмовилися потвердити детайлі, але з повідомлення виходить, що д-р Зенкль є тепер під їх опікою. При цьому виявляється інтересні обставини втечі. Д-р Зенкль був тісним співробітником президента Бенеша аж до комуністичного перевороту минулого лютого. Після перевороту та відставки Бенеша, Зенкль довший час перебував під домашнім арештом та під постійним наглядом комуністичної поліції. Востанньому він одержав дозвіл виїхати з Праги на відвідини свого брата на селі. По дорозі його і його жінку перехопила група озброєних чеських вояків та всадила їх до військової вантажної автомашини, де вони застали вже 11 інших подорожних. Усім їм зав'язано очі і повезено в невідомому напрямку і без будьяких вияснень. Після кількох годин їзди та зупинок на контрольних пунктах, подорожним запропоновано вийти з авта та вияснено, що вони є чотири милі за чеським кордоном в американській зоні. Виявилося, що чеські повстанці, знаючи бажання д-ра Зенкеля втекти з опанованої большевиками країни, самі зорганізували та перевели втечу, не питаючи його та не втягаючи його в таємницю своїх плянів. Д-р П. Зенкль належить до найбільш визначних демократичних провідників своєї країни.

СОВЄТСЬКО-ЗАХІДНІ СУПЕРЕЧНОСТІ ТЕЖ НА КОНФЕРЕНЦІЇ В СПРАВІ ІТАЛІЙСЬКИХ КОЛОНІЙ.

Лондон, 11. серпня. — Вчора тут відбулася таємна сесія представників чотирьох великодержав в справі дальшої долі колишніх італійських колоній в Африці. Виявилося, що і в цій справі виринули основні розбіжності думок між західними союзниками і Совєтами, які теж і цій конференції загрожують перманентною „мертвою точкою".

З.У.А.Д. КОМІТЕТ ДОБИВСЯ ЗВІЛЬНЕННЯ ЗААРЕШТОВАНОГО СКИТАЛЬНИКА.

Филаделфія, 11. серпня. (Телефоном). — Злучений Український Американський Допомоговий Комітет одержав свого часу повідомлення, що в місті Бенгор, в стейті Мейн, наші іміґраційні власті придержали бувшого українського вояка в польській армії, Степана Сокаревича, який нелегально дістався з Англії до Канади, а звідтіль до Злучених Держав. Після основної провірки справи та якнайкращих рекомендацій від українського представництва в Лондоні, ЗУАДКомітет поробив відповідні заходи і за його старанням Сокаревича звільнено з тюрми. Вже на волі він дожидатиме дальшого вияснення його справи, а з боку ЗУАДКомітету робиться заходи для леґалізації його побуту в цій країні.

ВІДЗНАЧЕНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МАЛЯР.

(УБІ). Український маляр Юрій Козак здобув першу нагороду на великій мистецькій виставці в місті Байройті в Німеччині. У виставці взяли участь мистці 8 національностей. Німецька преса відмітила цю виставку дуже високою оцінкою.

СОВЄТСЬКИЙ БЛЬОК ПРОТИ АМЕРИКАНСЬКИХ ПОПРАВОК В ДУНАЙСЬКОМУ ДОГОВОРІ.

Београд, 11. серпня. — Андрей Вішінський, голова совєтської делеґації на Дунайській конференції, по-диктаторськи відкинув вчора навіть згадку про американські поправки до совєтської пропозиції договору в справі міжнародної контролі річкоплавства по Дунаю. Совєтські сателіти в цьому його послушно піддержували.

БЕЗНАДІЙНІСТЬ ПЕРЕГОВОРІВ В МОСКВІ

ФРАНЦУЗЬКІ КОЛА ПРО ОСТАННЮ КОНФЕРЕНЦІЮ З МОЛОТОВИМ.

Совєти домагаються повної контролі Берліна і припинення акції в справі західно-німецької держави.

Париж, 11 серпня. — В авторітетних колах Франції, тісно зв'язаних з ходом дипломатичної акції західних союзників в Москві, підхиляють дещо заслону таємничости щодо дотеперішнього перебігу совєтсько-західних розмов, виявляючи їх повну безвиглядність. Совєти домагаються всего в заміну за ніщо. На передвчорашніх нарадах Молотов, подібно як і в попередній конференції Сталін, мав видвигнути кілька передумов дальших переговорів, які означали б повну капітуляцію західних союзників в заміну за совєтське нічого. Совєти домагаються повної контролі валюти в Берліні за припинення „бодай" на час переговорів дальшої акції в справі творення західно-німецької держави в заміну за перервання голодної бльокади Берліна. Тут рівночасно заявляється, що західні союзники цілком не беруть до уваги цих совєтських домагань. Зокрема Америка й Британія виключають навіть розмови на тему можливостей залишення ними Берліна, вважаючи, що це означало б повну їх поразку в теперішньому конфлікті та ще більше заохотило б Совєтів до дальшої акції. Якщоб Совєтам пощастило витиснути західних союзників з Берліна, вони без сумніву намагалися б зробити це саме і у Відні, а вслід за тим поступово здобути повну контролю цілої Німеччини й Австрії. Молотов на останній конференції мав виловити здивовання, що західні союзники в жодній зі своїх нот навіть не згадують про постанови Лондонської конференції. Він теж мав відкидати будьякі передумови західних союзників до дальших розмов. В Парижі рівночасно підносяться голоси, що Франція повинна використати совєтську неуступчивість західним союзникам і собі домогтися від них відповідних концесій в справі Німеччини.

В ЛОНДОНІ НІХТО НЕ ЗНАЄ, ЧОГО СПОДІВАТИСЯ.

Лондон, 11 серпня. — Теперішню стадію совєтсько-західних дипломатичних торгів у Москві за Берлін тут вважається за переходову і ніхто не знає чого можна від неї сподіватися — заявляють тут в поінформованих колах. Західні представники вчора тут вже не відбули окремих нарад, покладаючись в дальшій акції на своїх дипломатів у Москві. Потверджується можливість дальшої конференції з Молотовим.

СОВЄТИ ОБХОДЯТЬ РІЧНИЦЮ „ВІЙНИ" З ЯПОНІЄЮ.

Лондон, 11 серпня (АП). — Вчора Москва обходила річницю виповідження війни Японії в дні 9-го серпня 1945, отже тоді, як Японія під американськими ударами вже лежала на лопатках. Совєти приписують собі головну заслугу в перемозі, але цього року вже теж згадали за „боєву дружбу з американцями і британцями". Московська радіовисильня передала з цеї нагоди відповідну авдицію, в якій стверджувано, що совєтсько-американська співпраця сьогодні є не менше важлива і рішальна, як була під час війни. При цьому заповідач не забув додати, що американські „реакційні кола" не бажають собі тої співпраці.

НІМЕЦЬКИЙ ПІДПОЛЬНИЙ РУХ В СОВЄТСЬКІЙ ЗОНІ.

Берлін, 11 серпня. — З поінформованих німецьких та західних кол повідомляють про сильний підпольно-революційний рух німців в совєтській зоні, головно в районі, де добувається уран. Члени цего німецького резістансу рекрутуються головно з дезертирів з т. зв. „вільної Німеччини", зорганізованої з бувших німецьких воєнно-полонених в Совєтах, на чолі з маршалом Павлюсом. Німецьке підпілля в Совєтах концентрує свою роботу головно на саботажах та на безпосередній атаці на совєтську адміністрацію.

ФРАНЦУЗИ ВИЯСНЯЮТЬ ЕКСПЛЬОЗІЮ В ЛЮДВІҐСГАФЕН.

Берлін, 11 серпня. — Французькі власті вчора офіціяльно заперечили, що у хемічній фабриці І. Г. Фарбеніндустрі в Людвіґсгафен були вироблювані воєнні матеріяли. Фабрика, як відомо, експльодувала два тижні тому, спричинивши великі шкоди і жертви в людях. Причиною експльозії французи вважають сонячну горяч.

РУМУНИ ЗАПЕРЕЧУЮТЬ ПОГОЛОСКУ ПРО ПЛЕБІСЦИТ.

Букарешт, 11 серпня. — Румунський уряд вчора заперечив повідомлення втікачів в Істамбулі, що в Румунії на кінець серпня підготовляється плебісцит, який мав би вирішити формальне приступлення цеї країни до СССР, називаючи їх безпідставними видумками ворогів „нової демократії".

РОЗПАЧЛИВА ОБОРОНА ГОЛОВНОЇ КВАРТИРИ ЧЕРВОНИХ В ГРЕЦІЇ.

Атени, 11 серпня. — Головне командування грецької армії повідомляє про розпучливу оборону червоних партизанів в їх останніх ще позиціях на фронті гір Граммос. Грецькі війська підступили вже на безпосередню віддаль до головної квартири „генерала" Маркоса і зустріли там запеклий опір.

РОЗСТРІЛЯЛИ ДВОХ НІМЦІВ ЗА ВБИВСТВО СКИТАЛЬНИКА.

Мюнхен, 11 серпня. — На підставі вироку американського військового суду вчора розстріляно в тюрмі в Ляндсберґ двох німців, засуджених на кару смерти за вбивство і грабіж одного жидівського скитальника. Це був перший вирок смерти, виконаний на підставі американського вироку на німцях за цивільний злочин.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ХТО Є ГОСПОДАРЕМ В НАШІЙ КРАЇНІ?

Домагання совєтського амбасадора Александра С. Панюшкіна, поставлене до департаменту стейту у Вашингтоні, щоб американський уряд віднайшов і передав у руки Совєтів совєтського громадянина Михайла Івановича Самаріна, нарobило неаби якого розголосу. Самарін це учитель школи для дітей совєтських урядовців у Ню Йорку, який відмовився вертатися до Совєтів кораблем „Победа" 31 липня. Тоді теж відмовилася їхати учителька тої ж самої школи, Оксана Степанівна Косенкіна. Вона опинилася на фармі фундації ім. Толстоя біля Ню Йорку, а Самарін сховався в іншій околиці.

У суботу 7 серпня заїхало авто совєтського консуляту з Ню Йорку на фарму з консулем Яковом Ломакіном, віцеконсулем Зотом І. Чепурніком і незнаним з імені шефером. Заки прибула візвана телефонічно місцева поліція, авто вже вивезло Косенкіну. На дорозі біля фарми появилося згодом ще два авта, яких шофери заявили, що вони з совєтського консуляту, одначе вони щезли, довідавшися, що консуль вже виїхав зі своєю жертвою. Після приїзду до Ню Йорку Ломакін закликав репортерів і розповів їм свою історію про „схоплення" Косенкіни „білогвардійцями" і його „рятунок" для неї.

У понеділок 11 серпня совєтський амбасадор Панюшкін зажадав від департаменту стейту віднайдення і передачі в його руки Самаріна, при чому амбасадор запротестував перед урядом проти „сфоплювання" совєтських громадян „бандитською організацією" і проти допомоги, яку нібито дає їм американський уряд. Підсекретар департаменту стейту Роберт А. Ловет відмовився вволити волю Панюшкіна, кажучи, що треба наперед провірити факти.

Довкруги оцеї справи розгорілася — як можна було передбачувати — важлива дипломатична і пресова полеміка, яку порівнюють з боротьбою за видачу Ігора Гузенка в Канаді. Насамперед піднесли газети питання, чи консуляти мають право дипломатичної недоторкальности, яка прислугує амбасаді на підставі міжнародного права. Потім поставили в сумнів саму поведінку як консуля так і амбасадора. Вигринуло питання, чи тут не повторяється історія з Гузенком, який мав у своїх руках докази про шпигунство, а совєтська амбасада хотіла вжити канадської поліції для його зловлення і віддання в руки Совєтів. Американська преса підносить питання, чи то припадково совєтська амбасада у Вашингтоні не хоче тепер чогось закрити і вжити ще американського уряду на зловлення совєтського втікача.

При цій нагоді підноситься теж оправданий запит, яким правом та на якій підставі совєтські дипломатичні представники надуживають нашої гостинности та розпоряджаються в нашій країні, як в своєму колгоспі? Які гарантії ми маємо, що завтра не заїде совєтська автомашина на іншу фарму та не схопить американського громадянина? Треба сподіватися, що у зв'язку з останнім випадком наш уряд пригадає совєтським представникам хто є господарем в нашій країні.

Конгресові доходження в справі шпигів

На підставі традиції американський конгрес при підготові нових законів переслухує свідків і знавців якоїсь справи в комісіях і підкомісіях. Крім того, конгрес має право прослідити кожну справу, яка відноситься до добробуту країни й населення. Цими мотивами конгрес керувався теж, коли він перед двома тижнями вмішався в справу шпигунства, веденого ще за воєнних часів совєтськими агентами й донощиками серед федеральних урядовців.

Закид партійної передвиборчої боротьби, киданий в цій справі противниками допитів, є лише одним з аргументів, якими звичайно послугуються партії перед виборами. Коли б це не був передвиборчий час, навряд чи такий закид міг був появитися. Тому треба конгресові розкриття оцінювати з чисто мериторичних причин.

Приблизно від одного року великі щоденники, особливо нюйорські, згадували про якесь слідство, що його веде потайки велика федеральна лава присяжних суддів над провідними комуністами. Коли остаточно федеральний уряд оприлюднив, що увесь провід Комуністичної партії поставлений в стан обвинувачення за змагання насильно скинути американський уряд, нюйорські щоденники почали ширше розписуватися про цю справу, аж доки конгресові комісії не заінтересувалися нею настільки, що рішили витягнути її на денне світло. У такий спосіб прийшло до слідства сенатською комісією надмірних видатків і палатною комісією неамериканських діянь.

Перед обома комісіями явилися свідки, які вжеж зізнавали перед спеціяльною федеральною лавою присяжних суддів, а яких зізнання мусіли остатися в тайні. Покликані перед комісію свідки говорили те, що вжеж виявили були перед федеральною слідчою лавою. Президент Труман, роблячи закид конгресові за оприлюднення зізнань, заявив, що свідки не сказали нічого нового, що не було б звісне федеральним слідчим органам. При цій нагоді президент сказав, що прилюдне виявлювання фактів є шкідливе для нації. Після такої заяви президента появилися запити, в якій цілі переводиться слідство, коли його висліди вже звісні компетентним урядовим чинникам?

Цю справу намагаються вияснити відповідальні органи преси й визначні громадяни в такий спосіб:

Урядові чинники можуть знати всі затії шпигунських змовників, одначе не можуть з них робити належного вжитку просто тому, що в Злучених Державах досі нема законів, вистачальних для покарання винних у шпигунстві. До першої світової війни не було загалом законів про кару смерти для шпигів. Пізніше цю недостачу до деякої міри направлено, але лише на час війни, а в мирні часи шпигунство остається майже безкарним. Є лише закон з 1917 р., який передбачує кари за інформації передавані ворогові в справі заряджень для оборони країни та в справі саботажу під час війни. В 1946 р. прийнято ще закон про забезпеку перед атомовою силою і про кару за зраду інформацій про атомові тайни. Є ще один новий закон, а це з 1940 р. про заборону шкідливих затій проти уряду (так званий Акт Смита) і лише тим законом міг послужитися теперішній уряд при обвинуваченні комуністичного проводу.

Оцею недостачею законодавства дасться виправдати змагання конгресових комісій до як найширшого розголосу діяльности шпигів, за яку в законі майже нема кримінальної кари.

Як у кожному випадкові, так і в теперішньому, підставою законности якогось вчинку вважається не лише існування закону, але теж і переконання загалу, чи якийсь вчинок є моральним або неморальним, каригідним або вільним від кари. Тому, що затії комуністів мають на цілі висміти всякий закон, який іде в розріз з їхніми намірами, прилюдна опінія нераз не скристалізована, що саме є незаконним, а що лише неморальним злом. Коли конгресові комісії мають на меті з голосів преси і відзиву населення переконатися, по чиїй стороні є більшість, то треба вважати роботу комісій за доцільну. Раз мусить бути скристалізована думка всього громадянства не тільки про моральне лихо комунізму, але теж і про його шкідливість і небезпеку. Коли прилюдна опінія осудить якусь справу як неморальну або як злочинну, тоді можна буде приступити до видання закону проти підривної роботи комуністів, а може навіть і про саму приналежність до Комуністичної партії.

Під час минулої звичайної сесії конгресу пороблено підготовку до введення закону для заборони Комуністичної партії в Америці. Як у пресі так і на зібраннях обговорювано всесторонньо цю справу. Найбільш впливові громадянські чинники стали на становищі, що прилюдне існування Комуністичної партії не є само собою загрозою для суспільного ладу й тому не треба забороняти самої партії.

З найновіших розкрить показується, що само існування партії є шкідливе тому, що її завданням є поширити переконання, що американська система уряду є недобра і що лише комуністично-большевицький лад зможе врятувати світ від „американського імперіялізму". Коли комуно-большевики втовчують у голови своїх членів таке переконання, то з того в практиці вийде потреба скинення американської системи, а заведення на її місце совєтсько-большевицької тиранії. З цією метою американські комуністи вже розголошують, що вони єдино правдиві американці, а всі інші це „фашисти, „реакціонери", „нацисти", як це сказав відверто секретар Комуністичної партії на недавній краєвій конвенції в Ню Йорку.

Хто на ділі є добрим американцем, про це рішає його діяльність у користь засад, які існують в Америці на підставі традиції. Про збереження цих засад іде тепер діло, коли говориться про якнайширший розголос для комуністичних шпигунських оргій. Тому суспільний і особистий інтерес кожного громадянина вимагає, щоби пильно познайомитися з фактами й особами в цій великій драмі.

Український Парлямент

(УБІ) З тугою очікував український народ та українці на чужині завершення заходів консолідаційної акції, що повинно було довести до створення спільного і единого політичного центру.

В половині липня ц.р. в одному із міст Західної Европи відбулася перша сесія українського перед-парляменту — Української Національної Ради. Закінченням праць українського перед-парляменту було створення українського виконного органу, в склад якого входять представники майже всіх політичних партій.

Українське громадянство мало змогу прочитати історичний документ — Декларацію Української Національної Ради та запізнатися з деякими повідомленнями і програмою праці реорганізованого Державного Центру Української Народної Республіки — єдиного верховного державного центру українського народу, в його змаганнях за привернення суверенних прав.

Ново-реорганізований Державний Центр УНР — є єдиним і умандатованим легальним носієм державницьких змагань українського народу в протиставленні до насильно накиненого Москвою т. зв. „Уряду УРСР", що запанував над українською державною територією засобами чужої сили, терором і насильством. —

Реорганізований Державний Центр УНР буде до часу скликання Всеукраїнських Установчих Зборів у звільненій Україні виконувати функції верховного державного органу України, мобілізуючи довкола себе всі творчі сили українського народу для виконання своєї основної і єдиної мети — привернення суверенних прав українському народові. Слід при цій нагоді підкреслити виїмкове історичне значіння цієї події так для внутрішньо-українського життя, як передусім для можливості розгортання української справи на міжнародньому форумі. Велике значіння цієї події слід пояснити тим, що після майже 30-літнього повного політичного розбиття всі українські політичні партії і організації, а зокрема при активній підтримці та співпраці ОУН, а в останньому часі й ОУН(Р), нарешті створено спільний і єдиний диспозиційний політичний Центр.

Безперечно були певного рода труднощі та перепони в самому зговоренні, але це цілком зрозуміле, коли взяти під увагу, що досі ці політичні середовища не мали змоги й не завжди намагались координувати свої дії так внутрі, як і на зовні. Заходи завести український мир можна датувати ще злощасними роками після упадку української державности в 1920 рр., а зокрема після трагічної смерти сл. п. С. Петлюри. Проте рани й трагічні події в час провалу наших Визвольних Змагань були ще надто свіжі, комплекс ненависти між різними політичними середовищами був ще такий великий — непереборний, що не можна було мати й надій на успіх завести внутрішньо-український мир.

З другої сторони українська територія була опанована чотирьома окупантами, з яких кожний зокрема вів свою окрему політику нищення, терору та денаціоналізації. Такий стан зумовлював з української сторони вести політику відпору й боротьби під кожньою окупацією, яка одначе не мала характеру узгіднених й координованих подій, що могло відбуватись при наявності існування одного спільного диспозиційного осередку. Брак існування такого центру зумовляв з української сторони різну політику, ведену різними політичними середовищами по різному. Це був один із трагічних періодів нашого політичного життя. Фактично єдина ОУН, яка діяла на Батьківщині як підпільно-революційна організація, могла й поклала грунтовні основи під самостійну і єдино реальну визвольну політику.

Щойно, коли після кривавих років другої світової війни, коли на всій українській території запанував поворотньою хвилею терору і насильства червоний окупант, назріла із цілою силою конечність Спільного Диспозиційного Політичного Центру та спільної координованої політики.

Дальшим етапом для збільшення повної перемоги ідеї єдности національних сил було створення в осені 1946 р. Координаційного Українського Комітету, що в тяжких умовинах проклав шлях до реалізації справи спільного політичного центру.

На весну 1947 року вже всі політичні партії і організації зрозуміли невідкладність цієї важливої справи та приступили до конкретної праці. Майже всі політичні партії визнали єдиною базою для спільної праці нав'язання до дійсних формально-правних традицій, які переходово зберігав досі Державний Центр УНР, а який необхідно треба було реорганізувати. Томуто весною 1947 року створено — міжпартійну комісію т.зв. „Комісію для реорганізації Державного Українського Центру". Від грудня 1947 р. по червень 1948 року тревав тяжкий і відповідальний процес праці для реорганізації Державного Центру УНР та покликання перед-парляменту Української Національної Ради і Виконного Органу Уряду. Хоч і були великі труднощі і неменші перешкоди, проте в ім'я добра справи всі політичні партії і організації шукали здорових компромісів між різними часто дуже спірними поглядами на характер, компетенції та загальну програму праці майбутнього Державного Центру.

Весною 1948 р. у великій мірі під тиском прилюдної опінії та свого членства, зокрема членів із східних земель України, ОУН(Р) приступила до праці в Комісії для реорганізації Державного Центру УНР, і цим фактично забезпечено приступ більшости всіх політичних партій і організацій до основного спільного осередку.

(Докінчення на стор. 3-тій)

ІВАН КРАВЧЕНКО. Авторські права застережені.

ЧОРНИЙ ВОРОН
(ПРАВДА ПРО СССР)

Всім мученикам і незчисленним жертвам комунізму — присвячую.
Автор.

14)

А хто він такий, той Сталін? — питали всі горожани один в одного. І ніхто на це запитання не міг дати відповіді.

Звідкіль „виплив" цей тип? Адже ж про нього ніхто ніколи нічого не чув. Хто? Хто? Хто він такий? Було чути всюди такі запитання.

Коли взяти дореволюційні дані про революціонерів ідейних, або авантюрних, то прізвище Сталіна ні в перших, ні в других згаданих категоріях не зазначалось.

Значно пізніш дехто грунтовно доводив, що прізвище Сталіна слід шукати не в політичних злочинцях царських часів, а в кримінальних, наприклад в справі пограбування державних банків в містах Тіфліс, Одеса та інших.

Там прізвище Джугашвілі, як організатора зграї кваліфікованих грабіжників можна знайти.

Так, кажуть, що можна було знайти, але з того часу, як він зробився „мудрим поміж наймудрішими", то безумовно вже нічого того, щоб могло його скомпромітувати, не знайдеться.

Як би там не було і хто б він не був, але спритний авантюрник став спадкоємцем „ідеї" влади Леніна.

Леніна, після його смерти, зробили „святим" і „нетлінним", збудували йому величезний, монументальний пам'ятник, куди його „нетлінні" рештки і перенесли. А нині топчуться над його „святими" рештками, зробивши трибуну, наповнюють пропагандою світ, що „жити стало краще і веселіше" (після смерти Леніна).

Як відомо, до мавзолею Леніна водять правовірних громадян, щоб вони вклонялись „великому" пророкові комунізму.

З приводу цього було безліч анекдотів, але їх, звичайно розповідали пошепки: Кажуть, що для того, щоб вклонитися трупові Леніна в гробі, треба набути квитка, вартість котрого один карбованець, не роблячи відрізнення, чи то квиток коштував один карбованець, чи то ціна трупові Леніна, але селянин дає 2 карбованці. Касієр запитує в колгосптика, пощо він дає 2 карбованці, тоді як вступ до гробу Леніна коштує 1 карбованець.

Селянин відповідає: А другий карбованець це задаток на товариша Сталіна.

Безліч таких і подібних анекдотів ще й досі повторюється між населенням СССР.

Поки Сталін вивчав попередні помилки партії, поки розподіляв ролі, доверобовував собі прихильників і т. д., держава сама відбудувалась НЕП-ом. Село і місто за 4 роки НЕП-у досягли в своєму добробуті 80—90% дореволюційного часу.

Отже, з погляду грабіжницької влади можна було розпочинати нові грабування населення.

В 1928 році НЕП був скасований. Як грім серед ясного неба жахає людину, так несподіване скасування НЕП-у приголомшило всіх до одного обивателів.

Всі до одного, селяни і робітники, ремісники, власники крамниць, службовці і взагалі всі люди праці зрозуміли, що їх знову по шахрайському обдурено, що вони оці чотири роки так старанно працювали тільки на те, щоб отим узурпаторам з Кремля, отій зграї бандюг було знову що грабувати.

Знову посиленими тимпами запрацювало Чека і „Чорний ворон".

Вони зліквідували новий, небезпечний для комунізму елемент — непманів. Одних непманів з місця ліквідували, других на Соловки, а тих, що були подрібніше, тероризували вдома зисками. Було накладуть на непмана зиск. Нібито за те, що тоді, коли він торгував, він притаював дійсні прибутки, а вказував значно менші і т. д. Попереджали, що в разі несплати в призначений час зиску, на нього буде нараховано пеню в подвійній сумі, і все те стягнуто в примусовому порядку. Бувший непман платить зиск. Через деякий час одержує знову повідомлення, що за ним ще є заборгованість по побічним зискам. Ну, і само собою зрозуміло, попереджали, що в разі і т. д. Непман платить, але згодом повідомлення про зиск на культурну ціль, на будівництво і т. д. і т. д.

Коли в непмана не вистачало „духу", то тоді все його майно продавали з „молотка", а заборгованість, яка залишалась не покритою від продажі майна, виростала з пені на пеню до жахливих розмірів.

Врешті решт в'язниця і Соловки.

А село? Село також стогнало після зліквідування НЕП-у, як і з приходом революції.

За час розквіту і існування НЕП-у село остаточно було розподілене на три категорії — три кляси: бідняків, середняків і куркулів (кулаків).

Що ж це за кляси? — за правдивими і безперечними фактами.

Бідняк. — Це той лежибік, п'яниця, картяр, ледар і злодій. Мав землі більш, ніж середняк, а в деяких місцевостях більш ніж так званий „куркуль", але здебіш сам не обробляв землю, а здавав її в оренду, чи здавав за половину середнякові, чи „куркулеві", з тою умовою, щоб орендар посіяв, сжоив, звозив і змолов. Отже, бідняк — це тип людини, яка звикла, щоб на неї хтось працював.

Середняк. Це тип селянина, котрий відійшов від першої категорії і не дійшов до третьої, тобто до „куркулів".

А не дійшов він до куркулів за браком робочих рук, бо був мало-сімейний. Землі деякі середняки мали значно менш, ніж „бідняки", а деякі і значно більш ніж „куркуль".

(Дальше буде).

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти. А просвіта — це сила.

Третій Конгрес Об'єднання Українських Робітників в Франції

(За „Українцем у Франції").

Третій Конгрес Українських Робітників у Франції почався в суботу, 3. липня ц. р., в год. 10, в залі СФТС, 26, рю де Монтольон, Париж (9).

Отворив Конгрес короткою промовою генеральний секретар ОУРФ **Іван Попович** вітаючи делегатів та гостей і підкреслюючи ті завдання, що їх має виконати Конгрес. Зокрема вітає, по французьки, генерального секретаря СФТС, Моріса Буляду, випробуваного приятеля українців, який багато допоміг, і далі допомагає ОУРФ у його праці та переборюванні різних труднощів.

П. М. Буляду, зі свого боку привітав Конгрес і все українське робітництво від Проводу СФТС і дав запевнення, що як СФТС так і він персонально і надалі допомагатимуть українському робітництву в його праці і турботах. Конгрес влаштував п. Буляду справжню овацію на знак признання і пошани за його працю на користь українського робітництва і за його щирий привіт. В його особі українське робітництво вітало французьке робітництво і весь гостинний французький нарід, що дав українській еміграції змогу жити, працювати, зберігати і розвивати свої національно-культурні питоменості.

Представник білоруського робітництва інж. **Ридлевський** виголосив палкий привіт, що його Конгрес прийняв бурхливими оплесками.

Особливо захоплено і палко вітав Конгрес представника рейдуючих відділів УПА, сотн. **М. Вернигору,** а його привіт від Батьківщини, що бореться, викликав глибоке зворушення і незвичайний підйом у всіх присутніх.

До Президії Конгресу були обрані: Корнацький Володимир (Ліон) — предсідник, Бек Андрій (Ромба) і Кузьма Іван (Труа) — заступники предсідника, Бек Федір (Сіте Креанж) — секретар, Ванаш Петро (Париж) і Овад Ярослав (Ліон) — технічні секретарі.

В Конгресі взяли участь 63 делегати із 89 мандатами.

Після перерви, Конгрес почав свої наради звітом Головної Управи з діяльности ОУРФ за конгресовий рік 1947-1948. Звіт відчитав організаційний референт Головної Управи, **Юліян Заблоцький,** ілюструючи цифровими даними великий розріст ОУРФ за минулий рік і великі досягнення в його всесторонній діяльності. Під цю пору ОУРФ має 49 Філій і Гуртків, в цьому одну Філію в Тунісі (Африка), рівночасно йдуть заходи створити теж Філію в Казаблянці (Західна Африка).

Голова Контрольної комісії інженер **С. Березяк** подав звіт із провірки діловодства та каси організації, підкреслюючи важкий фінансовий стан Централі, що дуже гальмує її працю, та закликаючи всі клітини ОУРФ посиленою діяльністю поліпшити цей стан. Поставлений ним внесок на уділення абсолюторії уступаючій Головній Управі, Конгрес прийняв одноголосно.

Наради Конгресу, що протягнулися до 21-ої години, закінчено концертовою імпрезою, у виконанні хору Паризької Філії ОУРФ під орудою о. В. Жолкевича. В імпрезі взяли участь делегати й численні гості.

Другий день Конгресу, — неділя, 4. 7., — почався Богослуженням в обох українських церквах, а відтак відвідинами могили Головного Отамана С. Петлюри і покладенням на ній вінка, купленого за гроші, жертвувані делегатами.

Після спільного обіду, Конгрес приступив до вибору нових органів ОУРФ. Кандидатів запропонувала Комісія-матка, а Конгрес обрав їх одноголосно.

Відтак слідували звіти з праць комісій та дискусія над ними. Після того, запропоновані комісіями резолюції, по внесені до них незначних змін, стверджено Конгресом одноголосно.

Після низки побажань, звернених делегатами до нової Управи, та обговорення деяких окремих справ (як, напр., акція за побудову пам'ятника поляглим у Франції українським резистантам), Конгрес закінчено, в 22-ій год., відспіванням національного гимну.

Український Парлямент

(Докінчення зі стор. 2-гої).

Прикро вразило прилюдну опінію та український політичний світ виступлення із комісії політичної групи Союзу Гетьманців-Державників, які й на далі не хочуть визнати Державний Центр УНР останнім формально-правним і легітимним органом українського народу. Проте треба припускати, що і це середовище передумає свою позицію. Очевидно становище цієї групи ніяк не могло вплинути на дальший хід подій. Праця комісії добігала успішно до кінця і вже в травні 1948 р. можна було надіятись на повний успіх консолідаційних заходів. Деяке ускладнення з метою мати більший вплив в майбутньому спільному центрі, хотіла зробити УГВР, видаючи свою „Деклярацію З. Н. УГВР" від червня 1948 р. яка фактично не дала сподіваних успіхів її авторам, а навпаки заставила навіть ОУН(Р) своїм комунікатом від червня 1948 р., осудити та сепаруватись від цього шкідливого кроку із сторони УГВР.

Вже в дні 30 червня 1948 р., комісія закінчила повністю і успішно свою працю, яка фактично перебморола всі трудноші ще 10 червня, коли то всі голови делегацій політичних партій і організацій святочно підписали т. зв. „Проект закону про реорганізацію українського Державного Центру" та передали дотеперішньому Голові Директорії УНР А. М. Лівицькому на затвердження. Проект цей був складений у згоді із законами Української Народної Республіки 1918-1920 рр., а зокрема на підставі закону з дня 18 листопада 1920 р., який вніс чимало змін в структуру і організацію органів УНР. Закон був принятий і підписаний Президентом УНР А. М. Лівицьким, який призначив першу історичну сесію українського передпарляменту на половину липня 1948 р.

Коли пишемо ці рядки, в одному із міст західної Европи закінчилась перша сесія Української Національної Ради в повній згоді та з неменшими успіхами. Тут створено й Виконний Орган на широкій базі концентрації політичних сил. Зі всіх політичних партій та організацій, що заступлені в Українській Національній Раді, тільки ОУН(Р) не бере участі в працях Виконого Органу. Можна сподіватись, що ОУН(Р), а це виходить із її декляраціі, займе становище льояльної опозиції в українському передпарляменті до теперішнього реорганізованого Виконного Органу УНР.

Так закінчився консолідаційний процес, що завершився створенням Спільного Диспозиційного осередку шляхом реорганізації Державного Центру УНР та створенням Українського Передпарляменту — Української Національної Ради — єдиного верховного державного органу українського народу.

ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ.

ВІСТКИ З УКРАЇНИ

(Як їх подають советські джерела).

ВУГІЛЬНИЙ СТРУГ.

Уперше в Юзівському районі Донбасу на шахті ч. 1 застосовано нову комбіновану машину. У 110-метровій лаві, завдовшки 1,1 м., ця машина нарізує вугілля у вибої й накидає його конваєром. За одну годину при обслузі 13 чол. на всій лаві видобуто 120 тонн вугілля й одночасно закріплено лаву. За нормальних дотеперішніх умов цю кількість вугілля добуває бл. 40 чол.

Застосування цієї машини на шахтах в умовах постійного браку людей може збільшити видобуток вугілля в Донбасі. Відзначимо що такої комбінованої машини в інших країнах не застосовували.

ОСУШЕННЯ ВОДОЙМИЩА ПОЛТВИ.

Біля Львова, в с. Кривчиця, в широких маштабах почалося осущення водоймища ріки Полтви. За прикладом Києва, для Львова намагаються утворити городницьку базу. З цією метою очищують і випростовують річище, прокладають бічні канали. На проведення цих робіт асигновано 2 млн. крб.

НОВИЙ ЗАВОД ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА ВУГІЛЬНИХ МАШИН

Зокрема для проходження шахт, почали будувати біля ст. Ясинувата в Донбасі. Це четвертий великий завод гірничого машинобудування на Україні. Механічний цех заводу вже працює, монтують ковальсько-пресовий, ливарний і цех складання залізних конструкцій. Одночасно будують допоміжні цехи й житлові будинки.

ЧЕРГОВА КАМПАНІЯ

По всіх українських заводах, зокрема важкої індустрії, йде чергова „кампанія" за дотермінове виконання пірічних плянів і складання рапортів та чергових привітань Сталінові з нагоди нових виробничих перемог. Безперечно, деякі заводи надлюдськими зусиллями українських робітників при спрацьованому устаткуванні й за постійного браку потрібної сировини домоглися успіхів. Але це одиниці, а більшість, як кажуть, „плентається в хвості". „Правда" для підбадьорення людей вимагає „безнастанно турбуватися про ріст комуністичної свідомости, керувати соцзмаганням і по-большевицькому поєднувати партійно-політичну і господарську працю". Замість забезпечувати робітників харчами й одягом, їм обіцяють ордени і як премію... нове видання творів Сталіна.

ВИННІ ТРАКТОРИ

Як показує спеціяльне обслідування міністерства радгоспів, виробничі норми праці тракторів і трактористів низькі, якість праці погана. Тому, кажуть, підганяли колгоспників, а тепер треба підганяти трактори і трактористів, щоб швидше працювали. Якщо колгоспників можна заставити випрацювати день і ніч без відпочинку і свята, то сумніваємося, чи можна примусити машини, розраховані на певні норми продукції, працювати весь час з максимальною швидкістю.

НАСАДЖУЮТЬ ЛІСИ НА УКРАЇНІ

Як відомо, впродовж 30 років большевики старанно вирубували ліси на Україні не думаючи, що це погіршує природні зокрема ґрунтові умови багатьох районів. За новим законом селяни займалися насаджуванням лісів по селах, очищенням їх і різними меліораційними роботами. Раднарком і ЦККП(б)У затвердили 8-річний плян лісо-насадження на просторах 391,000 га і ухвалили щороку провадити „день лісу". Особливу увагу приділено плеканню молодого посадженого лісу, організовано спеціяльну інспекцію і т.д. Високі школи мають готувати потрібні для цього технічні кадри.

НА ДІЛІ ІНАКШЕ...

Багато говориться, що після проведення грошової реформи в СССР місцевому населенню „жити стало краще і веселіше". На ділі — трохи інакше. „Правда", подаючи про всесоюзний з'їзд споживчої кооперації, і перерахувавши „нечувані" досягнення, примушена заявити: товарообмін росте, але, мовляв, не треба забувати, що в період німецької окупації селян дочиста ограблено, населення втратило все і досі нічого не може купити. Товарів, як видно, бракує, а ті, що прибувають, поганої якости й асортименту. До одного району для селян... прибув вагон бавовняних матерій одного кольору. Весь район був одягнений в одну матерію. Коси одержують селяни після жнив. Товарів на місцях бракує. Цікавий приклад наведено на з'їзді. Замість того, щоб надсилати населенню по 20 вагонів товарів Центросоюз за минулий рік надіслав низовим організаціям 1,851 обіжників розпоряджень — тобто по 20 на день. — (У. Т.)

НАТИСК НА УКРАЇНСЬКИХ ШАХТАРІВ

(УБІ) „Шахтарі передового в Донбасі тресту „Рутковвугілля звернулись до шахтарів з закликом гідно стрінути день шахтаря. Вони вирішили дотерміново — до 29 серпня — виконати взяте в листі до Сталіна своє зобов'язання — дати поверх річного пляну 50 тисяч тонн вугілля", повідомляє „Правда".

Цей, заінсценізований компартією, „добровільний" заклик шахтарів послужив сигналом до нових заходів у справі посиленої експлуатації робочих сил українських шахтарів. У всіх інших шахтах ведеться тепер акція за збільшенням видобутку вугілля й дотермінове виконання „добровільних" зобов'язань. Так напр. шахта ім. Калініна „зобов'язалася" виконати свій річний плян до 7 листопада.

НЕ ЗАЛИШАЮТЬСЯ Й ЛІСОРУБИ В БОРГУ...

(УБІ) Київське радіо повідомляє, що поруч з іншими й українські лісоруби (очевидно також добровільно, з ентузіязмом і т.п.) намагаються за всяку ціну вирубати якнайбільше лісу для своєї „соціялістичної батьківщини", бо ж „країна потребує лісу для будови сталінської п'ятирічки" — говориться у киненому для лісорубів кличі. Тому лісоруби Закарпаття зобов'язалися перед.. Ленінградом (ось для кого потрібне українське дерево!) виконати п'ятилітній плян у 4 роки. У Рівенській області на ліси влаштовуються цілі виправи: комсомольці й організовані в рямках „суботників" „добровільні" бригади заготовляють місячно десятки тисяч кубометрів дерева (поруч з тим НКВД робить також виправи але не по дерево лише проти повстанців!). В одному лише декаднику заготовлено в такий спосіб 37,000 кубометрів дерева.

Не зважаючи на такий ентузіязм, ЦК партії вважав усетаки за потрібне звернути увагу своїх клітин на конечність посилення політроботи серед лісорубів. Видно, ентузіязм не побудований на міцних основах...

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ШАРОН, ПА.

В неділю, 18. липня ц. р. довершено тут благословення нового парохіяльного домухати при церкві св. Івана Хрестителя. Довершили місцевий парох о. С. Мусійчук і сусідний з Йонгставн о. А. Стангритчук. Був концерт хорів і танцюристів і гостина, на якій головну промову мав адв. і „кавнті" прозекютор з Йонгставну п. Мих. Косач. Зі звітів і бесід винесено враження, що громада росте, бо за 8 літ придбала прапертів вартости 25 тисяч, а весь маєток числить звиж 50 тисяч. В торжестві взяли участь громади Йонгставн, Ню Кесл, Коппел, Елмвуд Сіти, Джірард, Найлс і інші. Збірку, яку переведено, вишлеться до УДК у Филаделфії.

ВИКАЗ ЖЕРТВ НА УКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ.

(У звязку з кампанією на 50-тисячний фонд).

На кампанію, яку веде тепер Український Конґресовий Комітет Америки вціли зібрання 50 тисячного фонду, жертвували:

Джерзі Сіті, Н. Дж. Ліста ч. 673, зібрав Николай Пігура, такі жертви: Братство св. Івана Хрестителя, від. 270 УНС $25; І. Миць, П. Світницький по $10; Н. Заяць, С. Ґріца, Н. Пігура, В. Ґіль, М. Баран, М. Стегницький, А. Корнило, П. Лахоцький, А. Борик по $5; Я. Олсен $3; Л. Кулуч, М. Сайчукова, П. Осмиловська по $2, разом $99.

Кемпбел, Огайо. Ліста ч. 586, зібрала Марія Білан: Сестрицтво Пр. Діви Марії, від. 119 УНС $10; М. Білан, В. Білан, М. Сокіл, П. Кріль, А. Когут по $1, разом $15.

Кемпбел, Огайо. Ліста ч. 1214-5, Зібрав Михайло Стахура: Й. Шултий $10; М. Стахура $5; Дж. Мард, І. Борак, І. Стахура, Й. Керковський, Н. Норовський, С. Мельник, Ст. Стахура, Й. Темник по $2; А. Когутова, С. Шубеляк, Ф. Кізло, М. Сорока, І Крил, М. Шпак, І. Стахура, Й. Стахура, А. Данилчак, К. Кітишин, М. Кітишин, І. Кітишин, Й. Сорока, М. Бурий, С. Ондерзон, І. Падучак, В. Пітруч, М. Сонагурський, А. Дрезда, С. Цицик по $1; дрібними $1. Зі спільного підприємства відділу 119 і 218 УНС $18.35. Разом $70.35.

Ґрейт Медовс, Н. Дж. Ліста ч. 993-4, зібрали Зононія Дудяк і Александер Левонюк: Українська церква Св. Николая $50; Марта Парачук $12; П. Кеній, В. Гричишин, Г. Ковальчук, М. Азийовський по $10; С. Зварич $6; В. Колодюк, Н. Макайнюк, А. Никин, П. Ландяк, І. Азийовський, К. Гончевська по $5; А. Пряшлякова, І. Дудяк по $3; Т. Шавалюк, І. Біловус, Й. Ковалик, Г. Кольба, П. Вілей по $2; Е. Біликова, В. Кухарський, І. Дурда, І. Ґавдун, І. Шавалюк, А. Левонюк, І. Ковалик, Т. Гавржанко, С. Азийовський, З. Дудяк, Й. Кулих, Р. Біловус, В. Шинкарюк, О. Смерека, К. Еско, Т. Гриневич, П. Мілер, П. Бурчак, А. Смерека по $1, разом $173.

ЗАХІДНІ СОЮЗНИКИ ЗНОВУ ВИДВИГАЮТЬ СПРАВУ ПОВОРОТУ ТРІЄСТУ ДО ІТАЛІЇ.

Лейк Соксес, Н. Й., 11. серпня. — Американський і британський представники в Раді Безпеки відкинули сьогодні югославські обвинувачення про нарушення ними італійського мирового договору своїм становищем в справі Трієсту та повторили свої домагання за поворот цеї території під суверенність Італії. Інтересно, що советський представник, не зважаючи на конфлікт між Москвою і Тітом, піддержував становище Югославії.

М. Струтинська.

Помилка доктора Варецького

(Оповідання з часів німецької окупації у Львові).

3)

(Докінчення)

Він думав, роздивляючись по вулиці, але не бачучи. Одначе потім, у людській пливучій хвилі він став відрізняти окремі, ближчі до дороги, обличчя, що дивилися в їх бік здивовані, перелякані. Тоді він звернув погляд уперед, повз квадратове обличчя, на дорогу, що, хлинучи на них, зникала під швидкими ногами великої фіякерської коняки.

Це був момент, коли сонце, вирісши у великий, вогненний диск, зникло саме за обрієм, одначе небо на заході все ще вкрите червонястою прозолоттою. Відблиск тієї прозолотті був тепер на всьому, на шляху в живому русі автомашини, на будинках, на деревах, на темному волоссі його сина, тут, перед ним. І доктор Варецький більш відчув, ніж пригадав, що він їхав уже так кіньми, колись давно, цією самою липовою алеєю, і так само була така надвечірня година і червоно-золоті відблиски на чиїйсь чорній голівці. І в його уяві зявився той образ: він, молодий лікар У.С.С. і ніжна панночка, в яку він був трохи закоханий, вони їздили аж туди, під гори, пересанкуватися і верталися цим шляхом до міста. Що з нею сталося? Він думав наполегливо, йому чомусь здалося, що від того, що з нею сталося, залежатиме результат їх сьогоднішної дивної подорожі. Він пригадав: вона вийшла за адвоката, хворого на нерви, що покінчив самогубством. Чи ж були у неї діти? Він поправився на сидінні, і міцніше притис рукою синове коліно.

Це були якісь цілком недоречні думки, він, очевидячки, втомився важкою операцією і тому не міг тепер скупчити уваги. Він став дивитися по тротуарі свідомо, зосереджено. І раптом він здригнувся: він побачив колеґу Боркуна з дружиною, підруку, вони йшли самим краєчком тротуару.

Доктор Варецький зробив рух, якби хотів спинити візника, у нього блиснула якась думка. Та зразу ж вона погасла: він побачив, що доктор Боркун, зістрівшись поглядом з його очима, круто повернувся, і, пропихаючись в гущу прохожих та тягнучи за собою дружину, зникав йому з очей.

Але це уже їхній візник, не доїжджаючи до їх будинку, звертає вправо, це вони їдуть до ґестапо, що в Окружному Суді, на вулиці Білінського 11.

У доктора Варецького зявляється разом ціла маса ідей і думок, він хоче сказати щось квадратовому обличчю, він хоче стримати візника. Але, фіякерська коняка, почувши близьку передишку, несе тепер швидко — швидко, і ось вони, проминувши перший підїзд великого білого будинку з ясно-зеленими смушками травника попереду, зупиняються перед брамою.

Перед будинком торохтять дві автомашини, ґестапівці входять і виходять, виносять скриню. Доктор Варецький зіскакує з фіякра, пропускає сина, помагає зійти дружині. Ґестаповець, що зіскочив другим боком, стає щільно при них, до нього приєднується ще один, що тут стояв. Той перший показує кивком голови на вхід. І вони входять, по черзі: син, дружина, доктор з ґестапівцями у хвості. Входячи, доктор бачить ще: його дружина перед ним робить рух рукою, начеб христилася.

Вони піднімаються на пів поверху і йдуть довгим коридором, вже освітленим, ті, позаду, йдуть за ними, не спиняючи їх. Доктор повертає до них голову: куди ж це? Це тут уже, ці треті двері, все мовчки показує ґестапівець і, перебігши їх, отвирає двері навстіж. Двері № 24, встиг прочитати доктор.

У великій кімнаті їх вдаряє яскраве світло, з гори, з боків. За письмовими столами не сидить ніхто, за те під стіною, ліворуч, ґрупа ґестапівців. Всі вони чомусь у шоломах і озброєні. На вікнах темні завіси, наче б була пізня ніч.

Доктор Варецький шукає очима: з ким тут можна говорити? До нього підходить, з кутка зпід печі, великий, огрядний ґестаповець зі смішно малою голівкою.

— Пане, я доктор Варецький... а це моя сім'я. Чого нас сюди стягнено? Думаю, тут зайшло якесь непорозуміння? — стриманим, але певним себе тоном питає доктор.

— Думаєте так? — гудить басом з малої голівки. А мені здається, що тут усе зрозуміле, усе вияснене. Ви ж знаєте закони нашої держави? Тільки до деякого часу можна з нами жартувати. А тепер — це уже скінчилося, я волів!

Доктор Варецький відчуває нагло, що йому стало страшно гаряче, він повертає голову і бачить свого сина, великого, незграбного ще хлопця, як він судорожно держить в обнятті маму, що тихо схлипує. Доктор повертається до ґестапівця:

— Пане, ви не є в курсі, я маю гарантії на письмі — де є оберштурмфюрер Герцог?!

— Оберштурмфюрер Герцог? — в очах хвилинне напруження і виблиск, — він, зельбстферштендліх, у своїй кімнаті, кімнаті № 29.

Доктор Варецький кидається назад — на малу хвилинку він заспокійливо пригортає цих двоє, разом, — він зараз же вернеться, все буде добре! — і він вибігає з кімнати, ніхто його не затримує.

Він біжить. І раптом, він розуміє, це є, як ясновидіння: він не смів вийти звідтіль, це була помилка! Він прожогом кидається бігти назад — і в тій самій хвилині він чує уже, за стіною, вистріли.

Він допадає дверей, шарпає: вони зачинені на ключ. Він шарпає, термосить, б'є кулаками по дверях. Ґестапівці надбігають з глибини коридора і силкуються відорвати його від дверей, лають його, штовхають. Він мовчки бореться з ними, він знову і знову кидається на двері.

І врешті, скреготе ключ, двері отвираються. В них стає грубий і, з усієї сили відштовхнувши лікаря, заставляє двері собою. Ґестапівці стоять здаля на поготовлі.

Доктор Варецький дихає важко і мовчки, з-під лоба дивиться на дегенерата, наче зараз має кинутися на нього. Мала голівка говорить:

— Вже по всьому.

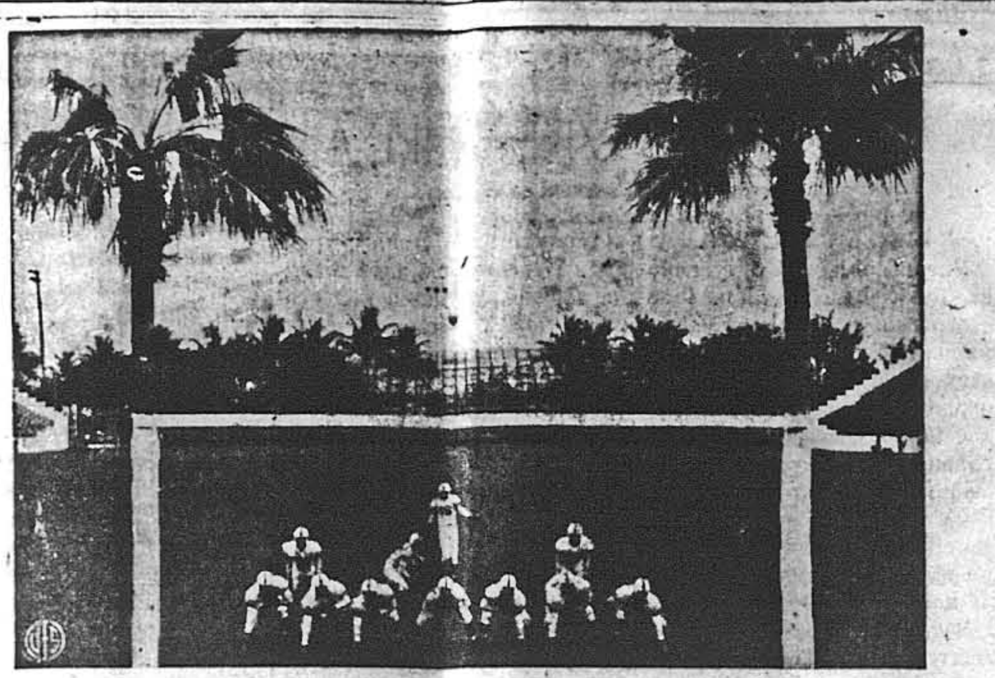
Доктор Варецький не розуміє ще усього до кінця. Потім, його очі ширшають, ширшають... Він кричить захриплим, страшним голосом:

— Там — там був мій син?!

Та в цю ж мить його оглушує вибух, і, разом з цим, — удар у голову, з-заду. Пекучий біль і сліпуча ясність поражають його, і він поринає у них, як у безодню, падаючи лицем на цементову долівку.

У низу йде поспішна евакуація міста.

(Кінець.)

ПАЛЬМОВІ ДЕРЕВА ЯК СТОВПИ ДЛЯ БРАМИ.—Довгий час фотографи висловлювали бажання, щоб на світлинах з футболових гор на Флориді були знимки пальм на те, щоб пригадати людям, що це діється на Флориді. Міямі перейшло сподівання, бо футболова дружина вжила пальмових дерев за стовпи для брами при грі. Нові стовпи з пальмових дерев находяться щойно в досвідній стадії, одначе Маямі надіється, що вони будуть ними постійно.

ПЕРЕД ВЕЛИКИМ ПОЛІТИЧНИМ ПРОЦЕСОМ В ІТАЛІЇ

(УБІ) При кінці грудня 1947 р. і в січні-й лютому ц.р. італійська влада арештувала на вимогу советів ряд скитальців, деяких вже перед самим їх від'їздом за океан. Серед арештованих є 26 українців. Усіх арештованих приміщено в концентраційному таборі Ліпарі. Їх обвинувачують у воєнних злочинах супроти СССР і вони згідно з італійською мирною умовою мали б бути передані советам.

Український Комітет в Римі, перевіривши справу арештованих українців, ствердив, що насправді вони не є ніякими воєнними злочинцями, лиш єдиною їх провиною є те, що вони не хочуть вертатися до Советського Союзу. Тому Комітет самостійно і спільно з іншими національними комітетами скитальців у Італії негайно почав робити заходи перед італійською владою й закордонними чинниками та допомоговими організаціями в справі захисту тих невинно арештованих людей. Ці заходи дали свої наслідки. Велику допомогу проявив адмірал Г. Ф. Ментц, шеф ІРО в Італії, Міжнародній Червоний Хрест і ватиканські кола.

5 травня опубліковано декрет італійського уряду, прийнятий ще в лютому, про те, що ніхто з чужинців не може бути виданий советській владі до того часу, поки судово не буде доказано його воєнних злочинів. У ближчому часі має розпочатися процес над арештованими українцями. Цей процес має велике значення для всієї української еміграції тому, що видача арештованих советам була б першим етапом для советів для дальших подібних заходів проти інших українців, а також була б великим моральним ударом по решті еміграції, яка не була б певна, чи й її одного дня не виарештують під тим самим приводом. Тому Український Комітет робить тепер всі заходи для належного організування правної оборони арештованих і збирає матеріяли про методи советського „правосуддя" й советського трактування права, а також про советську політику по відношенні до цілого українського народу.

ПРОДОВЖУЄТЬСЯ ПОДІЛ БЕРЛІНА.

Берлін, 11 серпня. — Бритайські власті вчора повідомили про підготовку в їхньому секторі приміщень для бюр міської харчової адміністрації, яка досі була в советському секторі. Це зроблено на прохання Міської Ради. Тому, що Совєти і зі свого боку задержують цю адміністрацію, їх тепер буде дві, подібно як вже є дві президії німецької поліції в цьому місті.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 371, відбудуться в пятницю, 13. серпня, в год. 8. ввечір, в Січовій Галі. Просимо членів приходити на збори і платити свої вкладки на зборах відділу. — За уряд: О. Паньків, предс.; Ю. Баранюк, секр.

СКРЕНТОН, ПА. — Тов. Над Збруча, від. 280, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. серпня, в годині 3. пополудні, в Укр. Гор. Клюбі, 608 Вест Лакавана Еве. Пригадуємо всім членам, щоби старалися приходити на збори і платити свої належитости на зборах. — О. Запоточний, Р. Рубльовський.

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє всіх своїх члениць і членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15-го серпня, в гали парохіяльній, 803 Фронт ул., в годині 2. пополудні. Просимо членів прийти на означений час, бо є досить важних справ до полагодження. Без огляду як довго член належить до відділу, коли не вирівнає своїх залеглостей до 25-го сего місяця буде суспендований. — За уряд: В. Ракочий, предс.; І. Рудакевич, кас.; І. Федорак, секр.

ЕМБРІДЖ, ПА. — Повідомляємо членів і члениць Бр. св. Василія Великого, від. 161, що місячні збори відбудуться в суботу, 14. серпня, в годині 7. ввечір, у власній домівці. Обовязком є всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на означений час, бо є важні справи до вирішення. Пригадуємо, що місячні збори дальше відбуватись будуть другої суботи по першім. — Уряд.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Дарахівщина, від. 275, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 14. серпня, в годині 7. ввечір, в гали церковній привул. Сусекс і Ґрін. Просимо всіх членів прийти на збори в означений час. — П. Палка, рек. секр.

ГАМТРАМК, МІШ. — Тов. Згода, від. 20, повідомляє, що місячні збори відбудуться в суботу, 14. серпня, в год. 8. ввечір, в Укр. Хаті. В такім порядку протягом літа всі збори відбуватися будуть, аж до проголошення зміни. — Я. Крупка.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 219, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 14-го серпня, в годині 8. ввечір, в укр. правосл. галі, 675 Савт 19. вул. Обовязком всіх членів є прийти на означений час, бо будуть важні справи до обговорення і полагодження. — Г. Дорошенко, предс.; А. Баран, кас.; А. Мудровський, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. — Тов. Укр. Січ, від. 39, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. серпя, в годині 3. пополудні, в У. Н. Домі. Просимо членів прийти на час. — А. Яворський, рек. секр.

ФРАНКФОРД, ПА. — Тов. ім. Д. Вітовського, від. ..., повідомляє що місячні збори відбудуться в суботу, 14. серпня, в домі Укр. Горожан на Вейклінг ул., в годині 7:30 ввечір. — Т. Радинський, секр.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 9. серпня 1948 р. померла

МАРІЯ КЛИМКОВИЧ.

Похорон відбудеться в четвер, 12. серпня, в годині 9 рано з похоронного заведення Петра Яреми, 129 E. 7th ST. Сестра Анна Климкович Козелец просить усіх з родини прийти на похорон. — В. Їй П.!

Дня 27. липня 1948 року помер у 55. році життя

МИХАЙЛО КОКОРУДЗ,

член Бр. св. Володимира, від. 179 У. Н. Союзу в Ст. Луїс, Мо.

Покійний родився в селі Ролів, пов. Дрогобич, Зах. Україна. До У. Н. Союзу вступив в 1928 р. Полишив у смутку тіточного брата М. Дмитриш і кузинку Теклю Хрунь.

Похорон відбувся з укр. катол. церкви на цвинтар св. Петра й Павла. — В. Й. П.!

М. Паращак, секр.

ПОШУКУВАННЯ

АННА КЛІМКОВИЧ КОЗЕЛЕЦ, дочка Семена і Софії Клемкович з Отинивич, Україна, шукає **МІЛЬКИ КУЧИР** з Барочич, Городище Крулевське, дочки Михайла і Еви Басамак. Хто про неї знає, або вона сама, хай пише:

ANNA KLIMKOVICH KOZELETZ
443-5 East 184th St., Bronx 57, N.Y.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН, ч. 1903. Тарзан складає свої пляни.

Притулившися до стін коридора, Тарзан надслухував, як зближався тупіт ніг.

Коли вони дались чути вже близько, малпочоловік переконався, що це були приязно наставлені невільники.

„Скажіть священикові, що він має вести шлюбні церемонії" — давав вказівки Тарзан. „Ви поставте при вступі до печери двох своїх людей, перебраних у ці одяги з двох погибших сторожів. Вночі, під час забави, вийдіть на двір і сховайтеся в корчах".

Тимчасом Неда, убрана прегарно, згідно з наказом капітана Ґідзела, явилася з недовірям перед брутом.